Πάρνωνας α.ε.
Αναπτυξιακή Πελοποννήσου

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ 3-4-5/12/2015

Συνεργασία για την Περιφερειακή Ανάπτυξη και τη διεθνή Αναγνώριση:

Απόθεμα Βιόσφαιρας ΠΑΡΝΩΝΑ - ΜΑΛΕΑ

ΟΙΚΟΜΕ Ευάγγελος Παππάς

Άξονες

Πρωτογενής παραγωγή
Διατροφικός τομέας

Εμπόριο

Μετανάστευση

Πολιτισμός
& Φύση

Τοπικά Προϊόντα

Αρχιτεκτονική

Πολιτιστικό τοπίο

Μορφές Πολιτισμού

Πλούτος της Φύσης

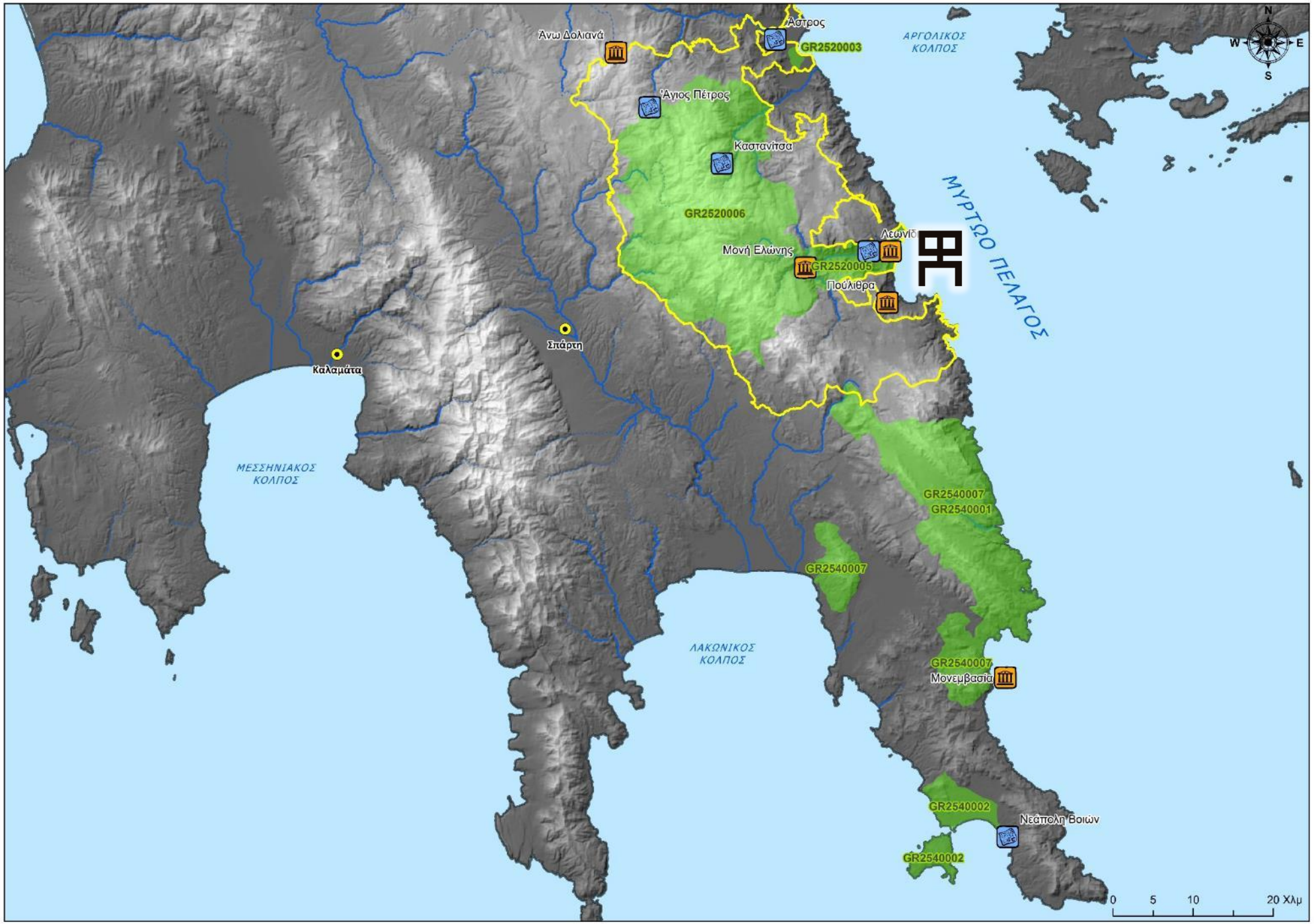

Περιοχή Αναφοράς

Περιοχές δικτύου NATURA 2000

Όρια Οικολογικού Πάρκου Όρους Παρνωνα - Υγρότοπου Μουστού

Χώροι Ενημέρωσης

Ενδεικτικές περιοχές Περιβαλλοντικού και Πολιτιστικού ενδιαφέροντος

MaB UNESCO
Man and the Biosphere Programme
Programme sur l'homme et la biosphère

Φύση και πολιτισμός στις περιοχές Natura 2000

Το πολιτιστικό τοπίο στις περιοχές του δικτύου Natura 2000

- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο: Τα τοπία νοούνται ως *«οι περιοχές, όπως αυτές γίνονται αντιληπτές από τους ανθρώπους, και ως αποτέλεσμα των διαχρονικών φυσικών και πολιτισμικών διεργασιών στο περιβάλλον».*

- Στην Ελλάδα το σύνολο σχεδόν των περιοχών Natura 2000 και τα στοιχεία προστασίας τους είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης του ανθρώπου και της φύσης στο χρόνο. Γεγονός ακόμη ποιο χαρακτηριστικό στην Πελοπόννησο.

- Κατά συνέπεια η διαχείριση και διατήρηση του τοπίου μιας προστατευόμενης περιοχής αποτελεί:
  - Συστατικό στοιχείο διαμόρφωσης και προώθησης των στόχων διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων και
  - αναγκαία συνθήκη για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της περιοχής προστασίας.

Πολιτιστικό τοπίο και δίκτυο Natura 2000

Φύση, πολιτισμός και ανάπτυξη

Η φύση, ο πολιτισμός και οι ανθρώπινες δραστηριότητες, αποτελούν την «υποδομή» για την ανάπτυξη συνδυάζοντας δύο βασικούς πυλώνες:

- τον πρωτογενή τομέα περιλαμβάνοντας την παραγωγική διαδικασία, την μεταποίηση, την εμπορία αλλά και το τελικό πολιτιστικό αποτύπωμα όπως π.χ. η διατροφή.
- Τον τουρισμό ο οποίος στηρίζεται κυρίως στο πρότυπο της μαζικότητας, μπορεί όμως να ενισχυθεί ή να συμπληρωθεί οδηγούμενος σε πολλές περιοχές σε μια σημαντική διαφοροποίηση και τελικά ανταγωνιστική ενίσχυση.

Η υιοθέτηση της έννοιας του πολιτιστικού τοπίου ως μεθοδολογικού εργαλείου για τη διαχείριση των περιοχών Natura 2000 σε συνδυασμό με τους τύπους οικοτόπων και τα είδη αποτελεί τη διαφοροποίηση από τις μέχρι σήμερα κυρίαρχες προσεγγίσεις διαχείρισης των περιοχών αυτών, θέτοντας έτσι σε μια άλλη προοπτική και δυναμική την προστασία, την ανάδειξη και την ανάπτυξη.

Τα Αποθέματα Βιόσφαιρας

- Είναι ένα δίκτυο προστατευόμενων περιοχών με ιδιαίτερα και σημαντικά διεθνώς φυσικά, πολιτιστικά και επιστημονικά χαρακτηριστικά και αξίες, που αποτελούνται από χερσαία, θαλάσσια & παράκτια οικοσυστήματα.
- Σε κάθε περιοχή προωθείται η διαχείριση, η έρευνα και η εκπαίδευση που σχετίζονται με τις αλληλεπιδράσεις του οικολογικού και κοινωνικού συστήματος, εναρμονισμένες με τη διατήρηση της φύσης και τη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Τελεί υπό την αιγίδα της UNESCO, σύμφωνα με το πρόγραμμά της “Man and the Biosphere”, και περιλαμβάνει **651** περιοχές σε **120 χώρες**.
- Στην Ελλάδα έχουν ενταχθεί στα «Αποθέματα Βιόσφαιρας» (Biosphere Reserves) 2 περιοχές: ο Εθνικός Δρυμός Ολύμπου και ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς.

Οι τρεις λειτουργίες των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας

Απόθεμα Βιόσφαιρας, Πολιτισμός και Περιβάλλον

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΣΤΗΡΙΞΗ
Συνεισφορά στη διατήρηση των τοπίων, των οικοσυστημάτων, των ειδών και γενικά της βιοποικιλότητας.	Προώθηση της οικονομικής & κοινωνικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της αειφορίας.	Υποστήριξη προγραμμάτων, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, έρευνα και παρακολούθηση για θέματα περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης.

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ

Συνεισφορά στη διατήρηση των τοπίων, των οικοσυστημάτων, των ειδών και γενικά της βιοποικιλότητας στην περιοχή του Πάρνωνα – Μαλέα

- **Οικολογικό (Περιφερειακό) Πάρκο όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού**, συνολικής έκτασης 1.140.892 στρ.
- **5 περιοχές του δικτύου NATURA 2000**, συνολικής έκτασης 596.034 στρ.
- Με βάση τη ζωνοποίηση της περιοχής υπάρχουν: **2 περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης** & **8 περιοχές Προστασίας της Φύσης**
- **7 Καταφύγια Άγριας Ζωής**
- **113 σπάνια είδη φυτών** όπως ο δενδρόκεδρος (*Juniperus drupacea*), εκ των οποίων 69 είναι ενδημικά της Πελ/σου, 16 τοπικά ενδημικά όπως ο Αγριοπανσές του Πάρνωνα (*Viola parnonia*), **σπάνια είδη πανίδας** όπως το τσακάλι (*Canis aureus*)
- **Τοπικά αγροτικά είδη και προϊόντα**, όπως η τσακώνικη μελιτζάνα
- **Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους**, όπως η Καστάνιτσα που έχει ανακηρυχθεί Παραδοσιακός-Διατηρητέος Οικισμός

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ενθάρρυνση της οικονομικής & κοινωνικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της αειφορίας

- **Ήπια ανάπτυξη τουρισμού** στην παραθαλάσσια ζώνη
- **Ανάπτυξη οικοτουρισμού** κι εναλλακτικού τουρισμού στην προστατευόμενη περιοχή
- **Πολιτιστικός τουρισμός**
  (Λεωνίδιο, Μονεμβάσια, μοναστήρια, αρχαιολογικοί χώροι, βυθισμένη πολιτεία στο Παυλοπέτρι)
- **Καλλιέργειες τοπικών προϊόντων**
  (τσακώνικη μελιτζάνα, τα κάστανα, καρύδια, κεράσια, λάδι, κρασί κ.α.)
- **Πεζοπορικές διαδρομές**
- **Φεστιβάλ**
  (Μελιτζάζ, τοπικών προϊόντων στα χωριά και ναυτοσύνης στον Τυρό)
- **Ήπια μορφή κτηνοτροφίας & αλιείας** στην προστατευόμενη περιοχή
- **Άλλες οικονομικές δραστηριότητες** (ιχθυοκαλλιέργειες, τουρισμός, μεταποίηση προϊόντων)

ΣΤΗΡΙΞΗ

Υποστήριξη προγραμμάτων επίδειξης. Περιβαλλοντική εκπαίδευση και επιμόρφωση, έρευνα και παρακολούθηση σχετικά με τοπικά, περιφερειακά και διεθνή θέματα διατήρησης του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

- **Επιστημονική δράση**
  Έρευνες και μελέτες για την Τσακώνικη γλώσσα, την αρχιτεκτονική, την τοπική οικονομία, Χαρτογράφηση και εποπτεία τύπων οικοτόπων και ειδών, οικολογία ενδημικών ειδών…
- **Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης**, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης κι εθελοντισμού
  3 κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φ. Δ. Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού
- **Χώροι ενημέρωσης**
  Φάμπρικα Πολιτισμού, Έκθεση Πύργου Τσικαλιώτη, Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα, Ναυτικό Μουσείο Νεάπολης.
- **Διεθνής αναγνώριση,** Συνεργασία με Διεθνή Ερευνητικά Κέντρα και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
- **Πρωτογενής παραγωγή,** Σεμινάρια, οικονομική ενίσχυση αγροτικού κεφαλαίου
- **Αναπτυξιακή Πάρνωνα** (Leader 2007-2013 - ΕΣΠΑ 2007-2013 - Τεχνική υποστήριξη ΟΤΑ)
- **Εργαστήριο Ανάπτυξης για τη φύση και τον άνθρωπο**

Πάρνωνας α.ε.
Αναπτυξιακή Πελοποννήσου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΕΝΟΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ

- Να περικλείει ένα **μωσαϊκό οικοσυστημάτων** αντιπροσωπευτικά για τις διάφορες βιογεωγραφικές περιοχές **σε συνδυασμό με τις ανθρώπινες δραστηριότητες**.
- Σημαντική περιοχή από άποψη **βιοποικιλότητας**
- **Δυνατότητα ευκαιριών για ανάδειξη**, προσεγγίσεων βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, εναλλακτικός τουρισμός, καλλιέργεια ντόπιων ποικιλιών
- Απαραίτητο μέγεθος ώστε **να υπηρετούνται και οι 3 προαναφερθείσες λειτουργίες**
- **Διάκριση 3 ζωνών**:
  - Θεσμοθετημένος **πυρήνας** (πυρήνες) του Αποθέματος Βιόσφαιρας, ικανοποιητικού μεγέθους, που θα αποσκοπεί στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, των τοπίων αλλά και της βιοποικιλότητας (Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, Περιοχές προστασίας της Φύσης)
  - **Περιφερειακή ζώνη** που θα περικλείει τους πυρήνες, με ήπιες δραστηριότητες εναρμονισμένες με τους στόχους της διατήρησης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου.
  - **Ζώνη μετάβασης** όπου αναπτύσσονται πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης και αξιοποίησης των φυσικών πόρων. Σε αυτή τη ζώνη υποστηρίζονται και αναπτύσσονται οι κύριες δραστηριότητες και οι οικισμοί.
- **Ουσιαστική συμμετοχή** των τοπικών φορέων τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα στη σχεδίαση και εφαρμογή των 3 λειτουργικών στόχων ενός Αποθέματος Βιόσφαιρας.
- **Δομές εφαρμογής** των διαχειριστών σχεδίων και δομές διαχείρισης, υποστήριξης και προώθησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ

COBWEB
Citizen Observatory Web

This project has received funding from the European Union's Seventh Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement No 308513.

COBWEB (Citizens Observatory WEB) - **«Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών»**

Δημιουργία μιας διαδικτυακής βάσης δεδομένων για ένα δίκτυο περιοχών, η οποία θα περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό και πληροφορίες που θα συγκεντρώνουν οι ίδιοι οι επισκέπτες.

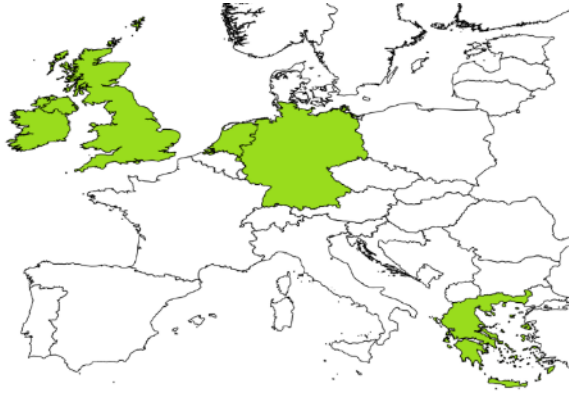

13 Φορείς - **6** Χώρες

- Το COBWEB **συνεργάζεται** με ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής, επιχειρήσεις, πολίτες και τοπικές κοινότητες. Η συνεργασία αυτή εξασφαλίζει πως τα παραγόμενα εργαλεία και τεχνικές ταιριάζουν με τις ανάγκες και τους στόχους τους, προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.

- Το COBWEB **εφαρμόζεται** στο δίκτυο των Αποθεμάτων της Βιόσφαιρας της UNESCO συμπεριλαμβανομένων των περιοχών «Dyfi» (Ουαλία), «Φαράγγι Σαμαριάς» και «Όρος Όλυμπος» (Ελλάδα) και «Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer» (Γερμανία).

- Στο πρόγραμμα **χρησιμοποιούνται ανοικτές τεχνολογίες και πρότυπα**. Στόχος είναι να εξασφαλιστούν πως τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα είναι συμβατά με αντίστοιχα δεδομένα θεσμοθετημένων φορέων και πως θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλα προγράμματα.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

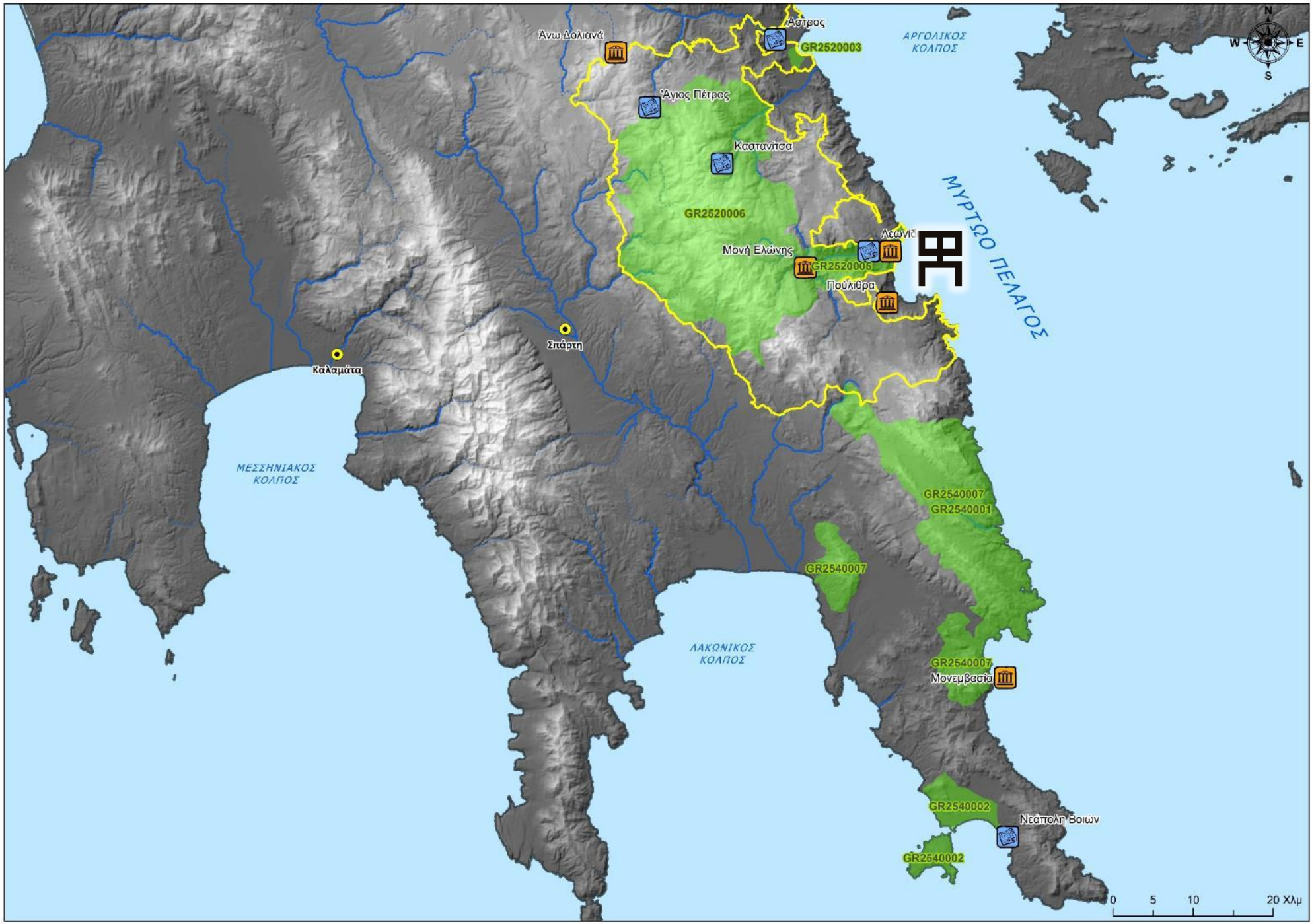

Περιοχή Αναφοράς

Περιοχές δικτύου NATURA 2000

Όρια Οικολογικού Πάρκου Όρους Παρνωνα - Υγρότοπου Μουστού

Χώροι Ενημέρωσης

Ενδεικτικές περιοχές Περιβαλλοντικού και Πολιτιστικού ενδιαφέροντος

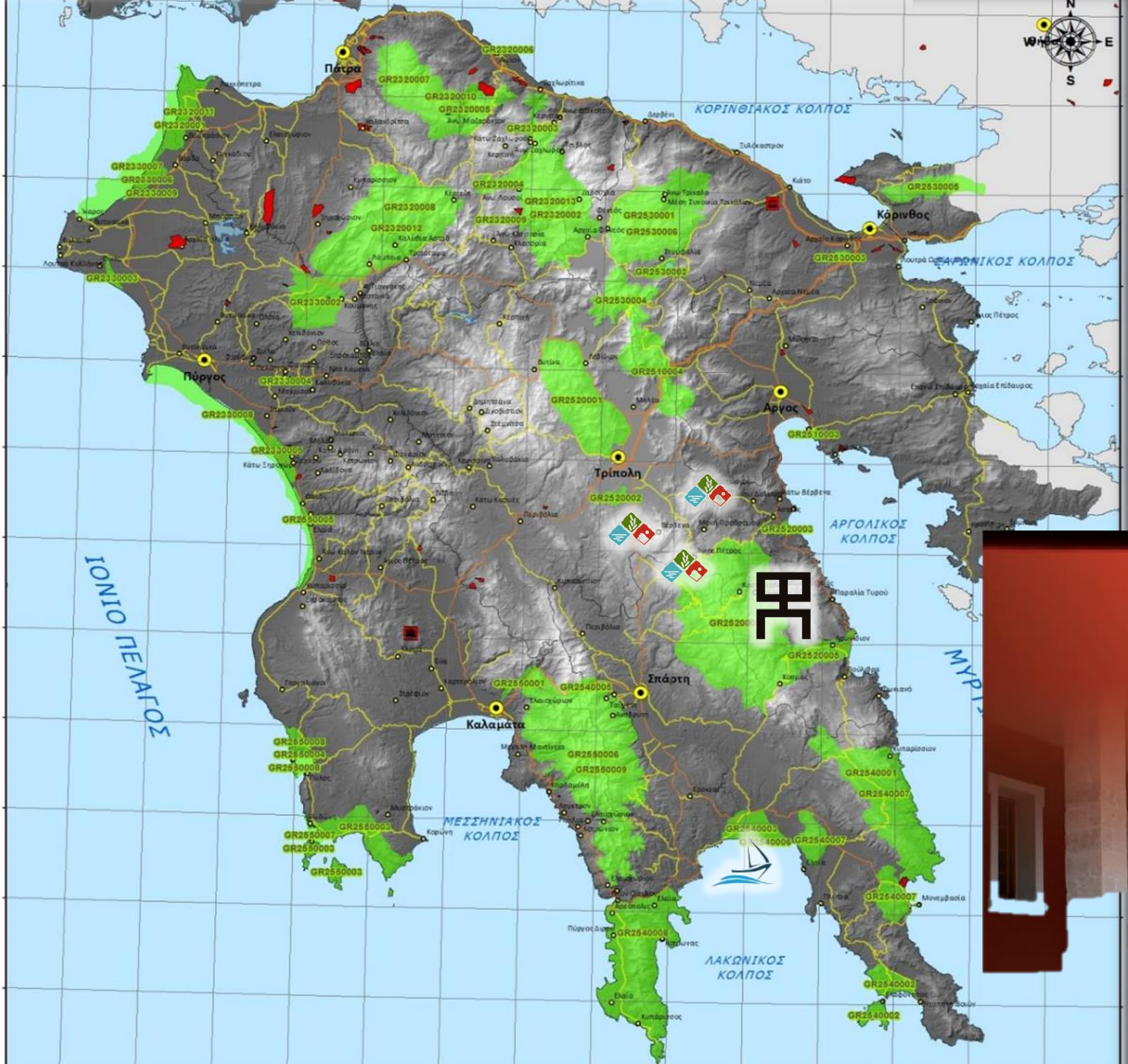
Πάτρα
Πύργος
Κόρινθος
Άργος
Τρίπολη
Σπάρτη
Καλαμάτα
ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
ΑΡΓΟΛΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
ΙΟΝΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
ΛΑΚΩΝΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
N
S
E
W

Ελαφόνησος: Τα ελάφια έφυγαν, ο Παράδεισος έμεινε
Elafonisos: Deer gone, Paradise remained
Λίμνη Στρογγύλη: Σημαντική, γοητευτική και επισκέψιμη, με...
Lake Stroggyli: Important, charming and accessible, with

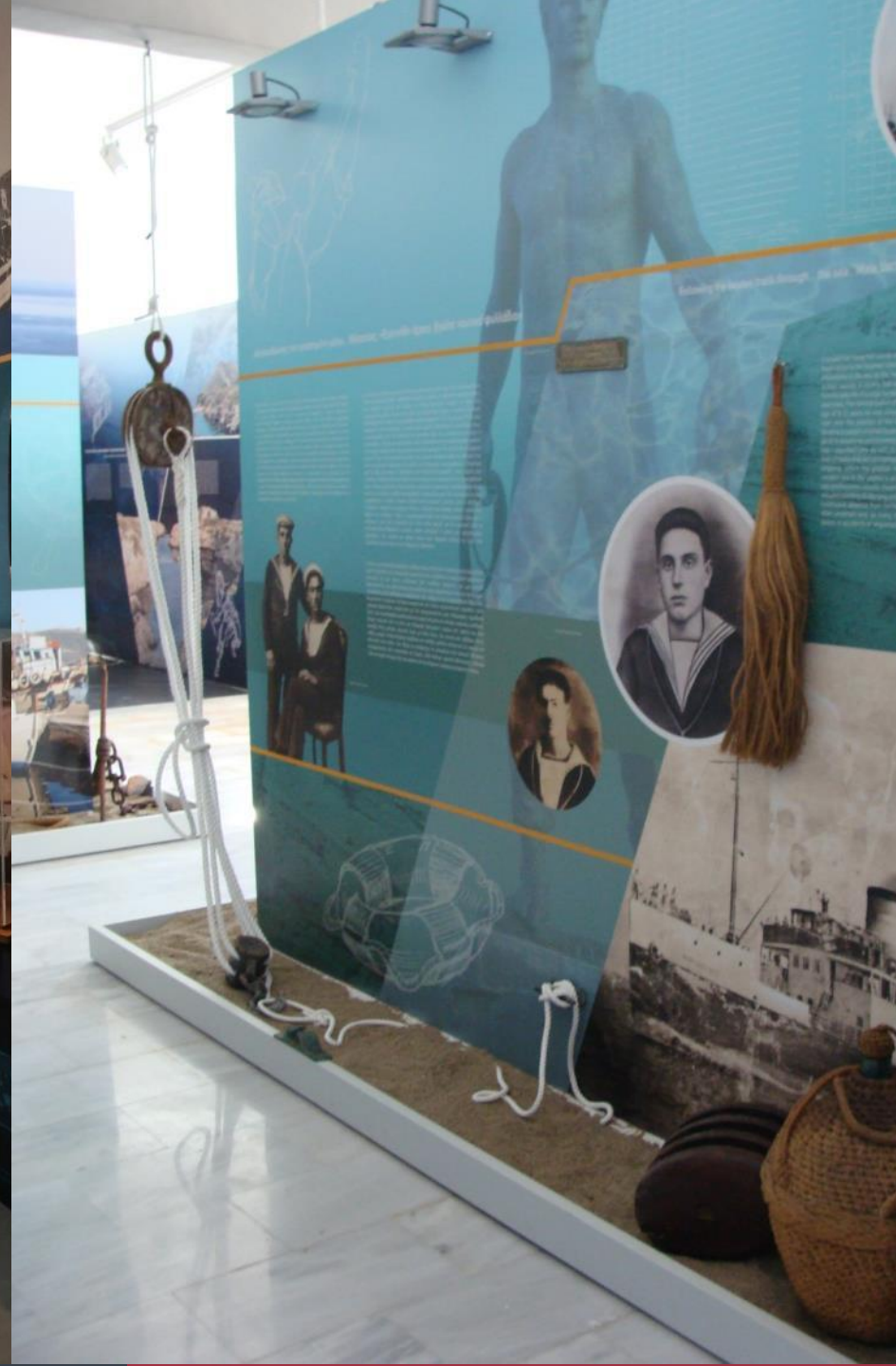

Οικολογικό Πάρκο Πάρνωνα – Μουστού